

tenebræ exteriores, perpetua dei ignorantia, supplicium ac tormentum perpetuum. Sal, sal diuinum, sapientia dei, lux immensa, perennis dei cognitio, gaudium & gloria sempiterna. Saliri, ad immortalitatem, siue in tormentis, siue in felicitate, reseruari. Vermis non moritur: quia anima incorruptibilis est & immortalis, quamuis fœda sit, & uitij corrupta. Et multo magis uictima, quæ est anima sancta & gratijs abundans, est incorruptibilis, immortalis, & æterna. Sed hæc, in uita uiuens æterna: illa uero, uiuens in morte perpetua, uel potius semper moriens, nec potens unquã mortis nunquã finientis finire tormenta. Deinde aperiente Marco subdit dominus. ¶ Bonũ est sal. Quod si sal in sulfum fuerit, in quo illud condietis? Habete in uobis sal, & pacem habete inter uos. ¶ Hoc de doctrina & sapientia, qua aliquando alij alios in hoc mundo saliant & condiunt, intelligitur. De quo capite quinto Matthæi, numero 35, dictum est. Et hoc habere intra nos iubemur, & pacem cum alijs, ut esse possimus uictima illa deo pacifica, & æterno sale cõdita. Quod nobis annuat rex superbenedictus, summus pater æternus, qui mysteria sua in sancto euangelio coæterni filij sui nobis reuelat. Cui honor, decus, & imperium, per filium suum dominum nostrum, & cum filio in spiritu sancto, in omnia secula seculorum. Amen.

CAPVT DECIMVM.

54 **T** inde exurgens, uenit in fines Iudææ ultra Iordanẽ, & conueniunt iterum turbæ ad eum: & sicut consueuerat, iterum docebat illos. Et accedentes Pharisei, interrogabant eum, si licet uiro uxorem dimittere, tentantes eum. At ille respondens, dixit eis: Quid uobis præcepit Moyses? Qui dixerunt: Moyses permisit libellum repudij scribere, & dimittere. Quibus respondens IESVS, ait: Ad duritiam cordis uestri scripsit uobis præceptum istud. Ab initio autẽ creaturæ masculum & fœminam fecit eos deus. Propter hoc relinquet homo patrem suum & matrem, & adhærebit ad uxorem suam, & erunt duo in carne una. Itaque iam non sunt duo, sed una caro. Quod ergo deus coniunxit, homo non separet. Et in domo iterum discipuli eius de eodem interrogauerunt eum. Et ait illis: Quicumque dimiserit uxorem suam, & aliam duxerit, adulterium committit super eam. Et si uxor dimiserit uirum suum, & alij nupserit, mœchatur. ¶ Et offerebãt illi paruulos, ut tangeret illos. Discipuli autem comminabantur offerentibus. Quos cum uideret IESVS, indigne tulit, & ait illis: Sinite paruulos uenire ad me, & ne prohibueritis eos: talium enim est regnum dei. Amen dico uobis, quisquis nõ receperit regnum dei uelut paruulus, non intrabit in illud. Et complexans eos, & imponens manus super illos, benedicebat eos. ¶ Et cum egressus esset in uia, procurrens quidam genu flexo ante eum, rogabat eum, dicens: 20 Magister bone, quid faciam ut uitam æternam percipiam? IESVS autem dixit ei: Quid me dicis bonum? Nemo bonus nisi unus deus. Præcepta nostri: Ne adulteres, Ne occidas, Ne fureris, Ne falsum testimonium dixeris, Ne fraudem feceris: Honora patrem tuum & matrem. At ille respondens, ait illi: Magister, hæc omnia obseruaui à iuuetute mea. IESVS autem intuitus eum, dilexit eum, & dixit ei: Vnum tibi deest, Vade, quæcunque habes

habes uende, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cœlo: & ueni, se-
 quere me. Qui contristatus in uerbo, abiit mœrens: erat enim habens mul-
 tas possessiones. ¶ Et circumspectus IESVS, ait discipulis suis: Quam 57
 difficile qui pecunias habent, in regnum dei introibunt? Discipuli autem
 50 obstupescabant in uerbis eius. At IESVS rursus respondens, ait illis: Fi-
 lioli, quàm difficile est confidentes in pecuniis, in regnum dei introire? Fa-
 cilis est camelum per foramen acus transire, quàm diuitem intrare in re-
 gnum dei. Qui magis admirabantur, dicentes ad semetipsos: Et quis po-
 55 test saluus fieri? Et intuens illos IESVS, ait: Apud homines impossibile
 est, sed non apud deum: omnia enimabilia sunt apud deum. ¶ Et post 58
 hæc cœpit ei Petrus dicere: Ecce nos dimisimus omnia, & secuti sumus te.
 Respondens IESVS, ait: Amē dico uobis, nemo est qui reliquerit domū,
 aut fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrē, aut filios, aut agros propter
 40 me & propter euangeliū, qui non accipiat centies tantum nunc in tempore
 hoc, domos, & fratres, & sorores, & matres, & filios, & agros cum persecu-
 tionibus: & in seculo futuro uitam æternā. Multi autem erūt primi, nouissi-
 mi: & nouissimi, primi. ¶ Erant autem in uia ascendentes Hierosolymam, 59
 & præcedebat illos IESVS. Et stupebant, & sequentes timebant. Et assu-
 45 mens iterum duodecim, cœpit illis dicere quæ essent ei uentura. Quia ecce
 ascendimus Hierosolymam, & filius hominis tradetur principibus sacerdo-
 tum & scribis & senioribus, & damnabunt eum morte, & tradent eum gen-
 tibus, & illudent ei, & conspuent eum, & flagellabunt eum, & interficient
 eum: & tertia die resurget. ¶ Et accedunt ad eum Iacobus & Ioannes filii 60
 50 Zebedæi, dicentes: Magister, uolumus ut quodcunque petierimus, facias
 nobis. At ille dixit eis: Quid uultis ut faciā uobis? Et dixerunt: Da nobis,
 ut unus ad dexteram tuam, & alius ad sinistram tuam, sedeamus in gloria
 tua. IESVS autem ait eis: Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem
 quem ego bibo: aut baptismo quo ego baptizor, baptizari? At illi dixe-
 55 runt ei: Possumus. IESVS autem ait eis: Calicem quidē, quem ego bibo,
 bibetis: & baptismo quo ego baptizor, baptizabimini: sedere autem ad de-
 xteram meam uel ad sinistram, non est meum dare uobis, sed quibus para-
 tum est. ¶ Et audiētes decem, indignati sunt de Iacobo & Ioanne. IESVS 61
 aut uocans eos, ait illis: Scitis quia hi qui uidentur principari gentibus, do-
 60 minantur eis: & principes eorum potestatem habent ipsorum. Non ita est
 autem in uobis: sed quicumque uoluerit fieri maior, erit uester minister: &
 quicumque uoluerit in uobis primus esse, erit omnium seruus. Nam & filius
 hominis non uenit ut ministraretur ei, sed ut ministraret, & daret animam
 suam redemptionem pro multis. ¶ Et ueniunt Hiericho, & proficiscēte eo 62
 65 de Hiericho, & discipulis eius, & plurima multitudine, filius Timæi Barti-
 mæus cæcus sedebat iuxta uiam medicās. Qui cū audisset quia IESVS Na-
 zarenus est, cœpit clamare & dicere: IESU fili Dauid, miserere mei. Et

comminabantur ei multi, ut taceret. At ille multo magis clamabat: Fili Dauid, miserere mei. Et stans IESVS, præcepit illum uocari. Et uocant eum, dicentes ei: Anima quior esto: Surge, uocat te. Qui proiecto uestimento suo, exiliens, uenit ad eum. Et respondens IESVS, dixit illi: Quid tibi uis faciam? Cæcus autem dixit ei: Rabboni, ut uideam. IESVS ait illi: Vide, fides tua te saluum fecit. Et sequebatur eum in uia.

ANNOTATIONES BREUES XLIX. CIRCA LITERAM CA. X.

1	ultra Iordanem:	μη ἀποσερήσεις	ἐκ δεξιῶν, ἐξ ἐναντιῶν
	διὰ τὸ πέραν τῆς ἰορδάνης	Ne fraudaueris.	à dextris, à sinistris
	per locum qui est ultra	28 sequere me	& infra.
8	creaturæ (tra Iordanē	* ἄρας τὸν σταυρόν	54 bibo, aut
	κτίσεως	sublata cruce,	πίνω, κ)
	creationis	tollens crucem.	bibo, &
10	duo, in carne una.	31 in uerbis:	57 meam uel
	οἱ δύο, εἰς σάρκα μίαν	ἐπὶ τοῖς λόγοις	μυ
	qui duo fuerant incar-	super uerbis	meam &
	nem unam.	31 Filioſi:	57 dare – uobis,
13	super eam.	τέκνα	58 indignati sunt
	ἐπ’ αὐτήν	Filij	ἤρξαντο ἀγανακτῆν
	in eam,	33 transire:	coeperunt indignari
	aduersus eam	εἰσελθεῖν	59 uocans
14	paruulos	ingredi	προσκαλεσόμενος
	παιδιά	34 magis admirabantur:	aduocans
	puellos & infra.	πρῶτως ἐξεπλήσοντο	59 principari
15	comminabantur	supramodū stupebāt	ἄρχων
	ἐπιτίμων	36 deum. Et – posthæc	imperare
	increpabant	39 matrem,	60 dominantur eis:
15	Quos cum uideret	* ἢ γυναικα aut uxorē	κατακυριεύουσιν αὐτῶν
	ἰδὼν δὲ	39 filios,	dominantur in eas
	Cum uidisset autem	τέκνα	60 principes
16	ad me: – &	liberos & infra.	οἱ μεγάλοι
18	non intrabit	40 qui non	qui magni sunt
	οὐ μὴ εἰσελθῆ	quin	60 potestatem habēt ipsorū:
	nequaquam ingrediet̄	centies tantum	κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν;
20	in uia	ἑκατονταπλασίονα	potestatem exercent in
	εἰς ὁδόν	centupla	60 Non ita est (eas)
	in uiam	42 futuro	οὐχ οὕτως ἐῴα
20	procurrens	τῷ ἐρχομένῳ	Non ita autem erit.
	προσδραμῶν	uenturo	61 maior
	accurrens	45 quæ essent ei uētura.	μέγας
20	rogabat eum, – dicēs.	τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβ	positiuus.
21	percipiam?	βαίνειν	* ἐμὴ μῆτιν in uobis.
	κληρονομήσω	quæ essēt sibi euētura	62 in uobis
	hæreditate possidebo	47 scribis – & seniorib⁹:	ὑμῶν
	hæreditabo	51 dixerunt * αὐτῷ εἰ.	ex uobis
24	Ne fraudem feceris.	52 ad dexterā, ad sinistrā	63 ei: sibi
			64 proficiente

64 proficifcente
ἐκπορευομένης
egrediente
65 plurima
ἰκανῶς
copiofa,
fufficiente
69 præcepit

εἶπερ
dixit
70 Animæquior esto.
θάρσει
Confide,
Bono animo esto.
71 exiliens
ἀνασῆς

cum surrexiffet
ad eum.
πρὸς τὸν Ἰησοῦν
ad IESVM
72 uideam.
ἀναβλέψω
uifum recipiam
& infra.

COMMENTARIUS IN CAPVT DECIMVM.

Ox profequitur Marcus de Pharifæis, qui accefferunt ad dominum in finibus Iudææ ultra Iordanem, dicēs. ¶ Et inde exurgens, uenit in fines Iudææ ultra Iordanem, & cōueniunt iterū turbæ ad eum. Et ficut conſueuerat, iterum docebat illos. Et accedēs Pharifæi, interrogabāt eū, ſi licet uiro uxorem dimittere: tentantes eum. At ille reſpondens, dixit eis: Quid uobis præcepit Moyſes? Qui dixerunt: Moyſes permisit libellum repudij ſcribere, & dimittere. Quibus reſpondens IESVS, ait: Ad duritiā cordis ueſtri ſcripſit uobis præceptum iſtud. Ab initio autē creaturæ maſculum & foeminam fecit eos deus. Propter hoc relinquet homo patrem ſuum & matrem, & adhærebit ad uxorem ſuam: & erūt duo in carne una. Itaq; iam nō ſunt duo, ſed una caro. Quod ergo deus coniunxit, homo nō ſeparet. Et in domo iterum diſcipuli eius de eodem interrogauerunt eum. Et ait illis: Quicumque dimiſerit uxorem ſuam, & aliam duxerit, adulterium committit ſuper eam. Et ſi uxor dimiſerit uirum ſuum, & alij nupſerit, mœchatur. ¶ In illis finibus eſt terra Moabitarum. Et hæc materia de non dimittenda uxore, ſimiliter hic tractatur à Marco, ut à Matthæo capite undeuigeſimo, numeris 184. & 185. niſi quod hic Marcus non addit particulam, niſi ob fornicationem, quæ inuenitur in Matthæo. De qua & Hermas meminit, cum de hac materia interrogans angelum, dicit: Domine, ſi quis habuerit uxorem fidelem in domino, & hanc inuenerit in adulterio: nunquid peccat uir, ſi conuiuuit cum illa? Et dixit mihi: Quādiu neſcit peccatum eius, ſine crimine eſt uir uiuens cum illa: Si autem ſcierit uir uxorem ſuam deliquiſſe, & nō egit pœnitentiam mulier, & permanet in fornicatione ſua, & conuiuuit cum ea uir, reus erit peccati eius, & particeps mœchatiōis illius. Et dixi illi: Quid ergo, ſi permaſerit in uitio ſuo mulier? Et dixit: Dimittat illam uir, & uir per ſe maneat. Quod ſi dimiſerit mulierem ſuam, & aliam duxerit, ipſe mœchatur. Quæ autē tales erāt, nō licebat ex lege dimittere, maxime ſi erant manifeſte in peccato deprehenſæ, ſed ex lege lapidabantur. Porro reſponſionem domini ad diſcipulos ſuper hac re interrogantes eum, hic ponit Marcus eandem, quam & Matthæus tangit ad Pharifæos eodem capite undeuigeſimo, numero 185. Et eius aperta eſt intelligentia. Hinc profequitur Marcus de pueris, qui pio parentū affectu offerebātur domino, ut tangerētur ab eo, dicens. ¶ Et offerrebant illi paruulos, ut tangeret illos. Diſcipuli autem comminabantur offerentibus. Quos cum uideret IESVS, indigne tulit, & ait illis: Sinite paruulos uenire ad me, & ne prohibueritis eos. Taliū enim eſt regnum dei. Amen dico uobis, quiſquis non receperit regnum dei uelut paruulus, non intrabit in illud. Et complexans eos, & imponēs manus ſuper illos, benedicebat eos. ¶ Beati ſunt paruuli illi, quos dominus ſanctis manibus tetigit, ſanctis ulnis amplexatus eſt, & ſacro ore benedixit: ad eō puritatē, ſimplicitatem, & innocentiam uitæ diligit: quorum ipſe autor eſt & opifex. Addit hic Marcus ultra Matth. cap. undeuigeſimo, numero 187. dominum indigne tuliffē diſcipulorum cōminationem, ne pueri offerētur: in quo intelligimus eos incurere indignationē dei, qui prohibēt aut impediūt aliquos ad eū uenire.

54

55

Vult enim misericordia diuina, & illa incomprehensibilis bonitas, amplecti, benedicere & saluare, & suo sancto actu ad se trahere omnes. Addit & dominum dixisse, Quisquis non receperit regnū dei (quod est regnum fidei in CHRISTVM) ut paruulus (id est purus, simplex, & innocens, & hæc est humilitas spiritus) non intrabit in illud, id est in regnum dei, quod tandem est regnum cœleste, gloriosum, & æternum. Multis ergo hac sententiā timor domini incuti debet, & ingeri sollicitudo, humilis, puræ, innocentis que uitæ. Deinde historiam de adolescente diuite subdit Marcus, dicens. **C** Et cum egressus esset in uia, procurrens quidam genu flexo ante eum, rogabat eum, dicens: Magister bone quid faciam, ut uitam æternam percipiam? **I**ESVS autem dixit ei: Quid me dicitis bonum? Nemo bonus, nisi unus deus. Præcepta nostrā: Ne adulteres, Ne occidas, Ne fureris, Ne falsum testimonium dixeris, Ne fraudem feceris: Honora patrem tuum & matrem. At ille respondens, ait illi: Magister, hæc obseruauī à iuuentute mea. **I**ESVS autem intuitus eum, dilexit eum, & dixit: Vnū tibi deest: Vade, quæcunque habes uende, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cœlo, & ueni, sequere me. Qui contristatus in uerbo, abiit mœrens: erat enim habens multas possessiones. **C** Cum hic ait: Vnum tibi deest: Vade, quæcunque habes uende, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cœlo, & ueni, sequere me: quomodo unum deest, cum tria proponat illi faciendā: Primum, uendere omnia. Secundū, dare pauperibus. Tertiū, sequi ipsum. Et quid est illud unum? Sanè paupertas spiritus, ad quā consequendā, tria illa erant ei necessaria, & maxime omnium tertiū, scilicet sequi dominū: non tam motione pedū, quā imitatione uitæ, & mortificatione affectuū, in quo ueræ in deo diuitiæ cōsistunt, quæ cū ijs quæ in mūdo sunt, quæ ueræ nō sunt (ubi quis animū adiecerit) stare nō possunt. Et hanc quoque historiam ponit Mattheus, cap. undeuigesimo, numero 188. Sed Marcus hic addit, quod genu flexit ante dominum: quod erat humilitatis & reuerentiæ argumētum. Addit etiā quod **I**ESVS intuitus eum, dilexit ipsum: quandoquidem bonā in eo recognouit, quam ipse condiderat naturam, qua patrē & matrē honorabat, & mandata seruabat ab ea ætate, qua ualuit illa cognoscere, & si nō spiritu, saltem litera, & desiderio quoque regni cœlestis & uitæ trahebatur æternæ: sed catena una uinciebatur, scilicet diuitiarū amore, in quibus cōfidebat, quæ eū impediebat quominus deū ut par erat, timeret, reuereretur, amaret, & mādāta ut oportebat impletet: quæcūq; tandē eū usq; adeo demētāuit, ut malluerit illa teneri, quā acquirere regnū cœlorū: & ita cœlesti thesauro prætulit terrenū thesaurum, se suapte uoluntate à deo auertens, & contra dei uoluntatem cœleste regnum perdens illa una cupiditate excæcatus, & proinde eo quod uerè bonum esset, priuatus. Nam diuites deus non odit, sed dona sua in eis intuens, illos diligit, Linqvāt ergo amorem diuitiarum, & quærant dei amorem. Ille diuites diligit, diuitiæ eos diligere non possunt. Faciantcūq; ne amor dei, qui summè bonus, & solus bonus est, erga eos frustra sit. Non auertantur tristes, sed conuertantur ad deum iucūdi. Cōfidant in eo, qui saluare potest. Deferāt confidentiā in diuitijs, quæ saluare nō possunt, sed perdere. Rūpant catenā hāc. Dent omnia pauperibus. Euolent ruptis cōpedibus ad cœlestē thesaurū. Cōsiderēt quā infelix sit iuuenis ille, qui olim diues fuit, qui hoc solo nūc miser est, quo se beatū putabat. Sequantur CHRISTVM, suam & solā salutem, memores sermonis, quem dominum habuisse discipulis suis memorat Marcus, dicens. **C** Et circumspectiōs **I**ESVS, ait discipulis suis: Quā difficile qui pecunias habent, in regnū dei introibunt? Discipuli autem obstupescabant in uerbis eius. At **I**ESVS rursus respondēs, ait illis: Filioli, quā difficile est confidentes in pecunijs in regnum dei introire? Facilius est camelum per foramē acus transire, quā diuitē intrare in regnū dei. Qui magis admirabantur, dicētes ad semetipsos: Et quis potest saluus fieri? Et intues illos **I**ESVS, ait: Apud homines impossibile est, sed nō apud deū.

Omnia

» Omnia enim possibilis sunt apud deū. ¶ Hæc instructio domini aduersus stultā cō-
 fidentiam, & irrationalem amorem diuitiarum, posita est Matthæi capite undeuigesi-
 mo, numero 189. & per uia illic facta est intelligentia. Nec tam diuitias dimittendas,
 quibus ad necessaria cōparanda uti possumus, cū tēpus exoptulat, & opera charita-
 tis efflagitant, quàm effectum diuitiarū, nobis hic insinuare uidetur Marcus: cum uer-
 ba Petri ad dominū refert, dicens. ¶ Et cœpit ei Petrus dicere: Ecce nos dimissimus 58
 » omnia, & secuti sumus te. Respondēs IESVS, ait: Amē dico uobis: Nemo est qui reli-
 » querit domum, aut fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut filios, aut agros
 » propter me & propter euangelium, qui non accipiet centies tantum: nunc in tempo-
 » re hoc, domos, & fratres, & sorores, & matres, & filios, & agros cū persecutionibus:
 » & in seculo futuro uitam æternam. Multi autem erunt primi, nouissimi: et nouissimi,
 » primi. ¶ Petrum & alios discipulos affectū rerum terrenarum dimississe, & secutos
 fuisse dominū, constat: at eos res suas totas uendidisse & erogasse pauperibus, nō cō-
 stat. cum posteaquā Petrus secutus est dominum, legamus apud Matthæum: Et cū *Matth. 8.*
 uenisset IESVS in domum Petri, uidit focrum eius iacentem. Et apud Marcum: Et *Marc. 1.*
 protinus egrediētes de synagoga, uenerūt in domum Simonis & Andreae. Et apud *Luc. 4.*
 Lucam: Surgens autem IESVS de synagoga, introiuit in domum Simonis. Et rur-
 sus cap. quinto: Ascendens autem in unam nauium, quæ erat Simonis, rogauit eum
 à terra reducere pusillum. Ergo affectum ad res, nō res ipsas reliquerant. Neq; domi-
 nus omnem affectum relinquere iubet ijs, qui opes habent, sed affectum possiden-
 di eas, & confidendi in illis: nam fieri potest, ut adsit affectus pie erogandi illas, & eis-
 dem aliorum necessitatibus subueniendi. Et hunc præcipit dominus: Da (inquit) pau-
 peribus. & illum prohibet, cum ait: Quàm difficile est confidentes in pecunijs, in re-
 gnum dei introire: Primum affectum habētes, Abraham, Isaac & Iacob, diuites fue-
 runt. Secundum, diues qui sepultus est anima in infernū detracta. Sed dices: Dixit do-
 minus adolescenti: Vade, quæcunque habes uēde, & da pauperibus: opes igitur di-
 mittendæ sunt, non opū affectus solum. Certè ijs qui opes sine prohibito affectu ha-
 bere non possunt, facultates ipsæ amouendæ sunt, ut amoueat ad ipsas affectus, ut
 res aliæ cæteræ, ad quas stulto ferūtur amore, ut etiā filij & filia. Qui autē sine affectu
 noxiō habere possunt, nihil prohibet eos illas ad sanctos usus possidere. Quod si qui
 etiā propter maiorē CHRISTI imitationem, & ut facilius crucem eius ferāt, omnia
 & affectu & re ipsa relinquunt: semel omnia deo offerētes, quod pluribus uicibus ef-
 fectus erogatur: & hi quoq; sic à deo tracti sunt perfectiores. De adolescente autem id
 nouerat dominus, quod quādiu opes haberet, nimio illis hæeret affectu. Ideo expe-
 diebat ei, ut omnia uēderet & erogaret, postmodū illis cariturus iuxta sanctū domini
 consiliū. Et multi sunt huiusmodi, ut cū nihil habeant, nihil omnino diuitias curent,
 nullaq; sitis habendi torqueat eos. Si autē eis assint fortunæ, plus æquo ad illas affician-
 tur, quibus prouidētia perbenigne prospicit, si relinquit pauperes: nā paupertate uti
 sciunt, diuitijs nesciunt. Alij sunt natura & gratia liberales & misericordes, qui oppo-
 sito se habent modo. Et de illis & istis dicitur: Dominus pauperem facit, & ditat. Alij *1. Reg. 1.*
 sunt ad utranq; sortē apti, & qui cum Paulo dicere possunt: In omnibus instituti sumus *Philip. 4.*
 » & satiari & esurire, & abūdare & penuriam pati: omnia possumus in eo, qui nos
 cōfortat. Et hi sunt optimi. Ergo si res ipsas non relinquimus, saltem affectus noxiōs
 relinquamus: sic illas habentes, quasi non habeamus, mercedem benignitatis dei ha-
 bituri, quam dominus aperuit Petro & ijs, qui relictis omnibus secuti sunt eū. Quæ
 consimiliter ut hic, cōtinentur in Matthæo cap. undeuigesimo, numero 191. Deinde
 » Marcus prosequitur profecionem domini in Hierusalem, dicens. ¶ Erant autē in 59
 » uia ascendentes Hierosolymam, & præcedebat illos IESVS, Et stupebant, & sequē-
 » tes timebant. Et assumens iterum duodecim, cœpit illis dicere quæ essent ei uentura,

- » Quia ecce ascendimus Hierosolimam, & filius hominis tradetur principibus sacer-
 » dotum, & scribis, & senioribus, & damnabunt eum morte, & tradent eum gentibus,
 » & illudent ei, & conspuent eum, & flagellabunt eum, & interficiet eum: & tertia die
 » resurget. ¶ A terra Moabitide per Iordanem & Hierichonta ascenditur in Hierusa-
 » le. Et quæ hic Marcus habet, eadē narrat Matthæus cap. uigesimo, numero 193. Ad-
 » dit tamen Marcus, quod IESVS præcedebat discipulos & apostolos in uia, qui stupe-
 » bāt. Super quo? Sanè super respōsione quā fecerat de difficultate salutis eorum qui
 » diuitias habēt, id est diuitijs hæret. Et sequentes timebāt. Quid timebant? Ne præ dif-
 » ficultate salutis, uita priuarētur æterna: & ne ipsi qui se primos existimabant, fortè effi-
 » cerētur nouissimi, & reprobi. Cætera ut in Matthæo intelligūtur. Continēter subdit
 60 » Marcus de ambitioe Iacobi & Ioannis, dicens. ¶ Et accedūt ad eū Iacobus & Ioan-
 » nes filij Zebedæi, dicētes: Magister, uolumus ut quodcunq; petierimus facias nobis,
 » At ille dixit eis: Quid uultis ut faciam uobis? Et dixerunt: Da nobis ut unus ad dexte-
 » ram tuam, & alius ad sinistrā tuā sedeamus in gloria tua. IESVS autem ait eis: Nescitis
 » quid petatis. Potestis bibere calicē quem ego bibo, aut baptismo quo ego baptizor,
 » baptizari? At illi dixerunt ei: Possumus. IESVS autem ait eis: Calicem quidem quem
 » ego bibo, bibetis: & baptismo quo ego baptizor, baptizabimini: sedere autē ad dexte-
 » rā meā, uel ad sinistrā, nō est meum dare uobis, sed quibus paratum est. ¶ Ex Mat-
 » thæo capite uigesimo, numero centesimo nonagesimo quarto, accesserunt ad domi-
 » num Iacobus & Ioannes per matrem. Quare uerba Marci hic apposita, repræsentāt
 » instructionem Salomes matris apostolorū, qui ita eam instruxerant, ut peteret à do-
 » mino quatenus petitioni quam factura esset, annueret. Id autem quod uolebant, erat,
 » ut in regno eius, in gloria, in maiestate (uti pauloante in monte sancto uiderāt) unus
 » eorum in dextera ipsius sederet, & alter in sinistra. At dominus qui ea sciebat anteq̄
 » essent cogitata, uersuta petitioni matris adorantis, & ante pedes suos profusa, quo-
 » minus repulsam pateretur, non annuit: sed uoluit (etsi sciret) ut palam explicaret,
 » quo patētius argueret discipulos, & ostenderet se nosse cogitata eorum, & illos sub-
 » misisse matrem ad deum, tanquam ad hominem qui posset astuta petitione & incau-
 » ta promissione capi: quod nequaquam fieri poterat. Sed sensus adhuc carnos, ani-
 » males & crassos, & nondum scientia dei perfectos habebāt, quos ambitio, & ea qui-
 » dem magnæ gloriæ excæcabat: & sic quidem excæcabat, ut putarent eum qui deus
 » erat, sua consilia latere. O quàm grande malum ambitio, quæ sic sancta duorum apo-
 » stolorum, & præcipuorum quidem pectora tetigit, & cæterorum corda in indigna-
 » tionem, & in quandam, ut sic dicam, maleuolentiā, & charitatis læsionem impulit, di-
 » cēte Marco. ¶ Et audientes de cem, indignati sunt de Iacobo & Ioanne. IESVS au-
 61 » tem uocās eos, ait illis: Scitis quia hi qui uidentur principari gentibus, dominātur eis:
 » & principes eorum, potestatem habent ipsorum. Non ita est autem in uobis. Sed
 » quicumque uoluerit fieri maior, erit uester minister. Et quicumque uoluerit in uobis
 » primus esse, erit omnium seruus. Nam & filius hominis nō uenit ut ministraretur ei,
 » sed ut ministraret, & daret animam suam redemptionem pro multis. ¶ Horum in-
 » dignationem, ut & illorum ambitum refrenauit dominus, hos ad beneuolentiam et
 » charitatem reuocādo, illos ad humilitatem: neque ipsi qui utrinque deo dociles erāt,
 » reluctati sunt. Et ita humanum fuit quod illos tentauit, diuinum quod sanauit. Edo-
 » cti quoque sunt ut se non aspicerent (nam id, illos ambitiosos fecerat: & istos, indi-
 » gnabundos, atque erga illos male affectos) sed CHRISTVM, ut ab eo ueram disce-
 » rent humilitatem, qui cum maior esset angelis, & omni nomine quod nominatur
 » in coelo & in terra, uenerat ut hominibus ministraret. Et ut inter se mutuam retine-
 » rent beneuolentiā, dilectionem & amorē: quia cum ille melior esset omni amore,
 » sic diligebat homines, ut propriam uitā uoluerit ponere pro totius mūdi redimenda
 » uniuersitate

uniuersitate. Et hæc eadem quæ Marcus hic habet, expressit Matthæus cap. uigesimo, numero 195. Deinde narrat Marcus de cæco, quem illuminauit dominus in ipso ingressu urbis Hiericho, dicens. ¶ Et ueniunt Hiericho, & proficiscente eo de Hiericho & discipulis eius & plurima multitudine, filius Timæi Bartimæus cæcus, sedebat iuxta uiam mendicans. Qui cum audisset, quia IESVS Nazarenus esset, cœpit clamare, & dicere: IESU fili Dauid, miserere mei. Et cōminabantur ei multi, ut taceret. At ille multo magis clamabat: Fili Dauid, miserere mei. Et stans IESVS, præcepit illū uocari. Et uocant cæcū, dicentes ei: Animæ quior esto; Surge, uocat te. Qui profecto uestimento suo, exiliens, uenit ad eū. Et respondens IESVS, dicit illi: Quid tibi uis faciam? Cæcus autem dixit ei: Rabboni, ut uideam. IESVS autē ait illi: Wade, fides tua te saluum fecit. Et confestim uidit, & sequebatur eum in uia. ¶ De duobus illuminatis meminit Matthæus cap. uigesimo, numero 196. Hic autem Marcus de altero eorum tantum, cuius nomen addit Bartimæum, quod Matthæus non expressit. Videtur quod Bartimæus esse nomen proprium, sicuti Bartholomæus, quorum hoc, filiū Tholomæi: illud, filiū Timæi significat. Addit etiam Bartimæū simul ac uocatus fuit, pallium abiecit: nimirum quo expeditior, læta admodum & alacri mente, & plena fide ac spe de sanitate obtinenda ueniret ad uocantem. O utinam cum deus nos uocat, ut nos ab infirmitatibus nostris curet, & nostras ignorantias cæcitatesq; & totius nequitie tenebras discutiat, celeriter omnibus impedimentis abiectis, ad illū curremus, & audiremus id: Fides tua te saluum fecit. Et quanquā diceret, Wade, non quidem iubens, sed permitte ns nos nostræ potestati: nequaquam tamen nostra potestate abutentes abiremus, sed illuminati & sanati sequeremur eum cum Bartimæo: qui etiam abiectum pallium, non legitur resumpsisse: quod designat, qui semel induerit CHRISTVM, non debere amplius mundum induere, neque retro abire. Sequeremur inquam eum in uia per totam uitam, nostræ salutis autorem agnoscentes, magnificantes, glorificantes: quia reuera est salus nostra, lux nostra, uita nostra. Quem diuinitatis unitate, & discretū in hypostaticarū beatitudinū trinitate, cū patre & spiritu sancto decet omnis laus & gloria, et gratiarū actio in cœlo & in terra, et ab omni creatura in omnia seculorum secula, Amen.

CAPVT VNDECIMVM.

HT cū appropinquarent Hierosolymæ & Bethaniæ ad montem oliuarum, mittit duos ex discipulis suis, & ait illis: Ite in castellum quod contra uos est. Et statim introeūtes illuc inuenietis pullum ligatum, super quem nemo adhuc hominū sedit. Soluite illum, & adducite. Et si quis uobis dixerit, quid facitis: dicite quia domino necessarius est: & continuo illum dimittet huc. Et abeuntes, inuenerunt pullum ligatū ante ianuā foris in bivio, & soluūt eū. Et quidā de illic stantibus, dicebant illis: Quid facitis, soluētes pullū? Qui dixerūt eis sicut præceperat illis IESVS: & dimiserūt eis. Et duxerunt pullū ad IESVM, & imponunt illi uestimenta sua, & sedit super eum. Multi autē uestimenta sua strauerunt in uia. Alii autē frōdes cædebant de arboribus, & sternebāt in uia. Et qui præibant, & qui sequebantur clamabāt, dicentes: Osanna. Benedictus qui uenit in nomine domini. Benedictum quod uenit regnū patris nostri Dauid. Osanna in excelsis. ¶ Et introiuit Hierosolymā in templū, & circumspectis omnibus cum iam ue-